

**Övningshäfte – Introduktion till filosofi,
språkfilosofi, sanningsteori och
argumentationsanalys**

Filosofi 1

Introduktion till filosofi

Nedan följer några klassiska filosofiska problem. Läs introduktionen till problematiken och resonera kring hur du tänker kring problemen (det finns inga självklara svar på problemen, det viktiga är att du resonerar kring hur du tänker)

1. Föreställ dig att Joakim har en gammal båt. Varje plankbit och varje åroa byts ut en efter en tills hela båten består av nya delar. Sedan samlar Joakim upp alla de gamla plankorna och bygger en ny båt av dem. Vilken båt är egentligen Joakims första båt? Diskutera när en båt inte längre är samma båt, hur mycket måste förändras eller om den förändras överhuvudtaget?
2. Vissa menar att lycka är det viktigaste man kan uppleva i livet. Föreställ dig att Joakim får möjligheten att kopplas in i en erfarenhetsmaskin som gör att han upplever konstant lycka och tillfredsställelse. Men allt han upplever är simulerat – han påverkar inte verkligheten alls utan ligger passivt i en simulator. Maskinen kan hålla honom lycklig hela livet. Ska Joakim koppla in sig i erfarenhetsmaskinen? Om ja, varför och om nej, varför inte?
3. I ett land har man en rättvisepincip, den rättvisepincipen är som följer: varje individ som föds i vårt land får 1000 000 kr sedan får man klara sig själv. Det visar sig att trots denna princip lyckas människor olika. Bland 18-åringar ser man stora skillnader i hur man lever, vilken hälsa man har och hur man har förvaltat dessa 1000 000 kr. Är det här ett rättvist samhälle? Varför och varför inte?
4. Föreställ dig en hund (som heter Bosse) som lever i en perfekt värld – den får mat, mys, sällskap och lever utan smärta eller bekymmer. Hunden är lycklig hela tiden. Samtidigt lever Sokrates med egna problem, sorger och ambitioner men upplever också högre värden som lärdomar, kunskap och djupare relationer. Hunden är lycklig, men har inga högre förmågor, inga mål, inga drömmar. Vilket liv skulle du vilja leva, den lyckliga hunden eller den olyckliga Sokrates?
5. Joakim ser att en bonde misshandla ett djur. Djur kan känna smärta, men Joakim väljer att inte ingripa. Dagen efter ser Joakim en Pappa slå sitt barn, helt naturligt ingriper Joakim och polisanmäler pappan. Varför är det inte självklart att Joakim ingriper mot bonden men ingriper mot pappan?
6. Vissa menar att vi ska maximera lycka i samhället för att samhället ska vara så bra som möjligt. Låt oss analysera följande. I ett land A bor det 1000 personer som har samma lyckonivå, de kan göra det mesta de vill. I ett annat land B blir det 2001 personer. Varje person i land B har hälften av lyckonivån i land A. I ett tredje land C bor det 4003 personer. Varje person i land C har hälften av lyckonivån som land B. Enligt principen att vi ska maximera lycka i samhället kommer land C vara det bästa landet eftersom det maximerar den totala lyckonivån trots att de generellt mår mycket sämre än land A. Håller du med om det? Vilket land är det bästa och varför?

Definitioner

1. Ange om definitionen är lexikalisk, stipulativ, persuasiv eller ostensiv.
 - a) "I denna uppsats betyder 'ung' personer mellan 18 och 25 år."
 - b) "En stol är en möbel man sitter på."
 - c) Läraren pekar på en karta och säger: "Det här är Europa."
 - d) "Feminism är en rörelse som kämpar för rättvisa och jämlikhet."
 - e) "I det här experimentet menar vi med 'stress' förhöjd hjärtfrekvens."
 - f) "Demokrati är folkets styre."
 - g) "Kapitalism är ett system som skapar möjligheter och välbefinnande."**
 - h) "Den här färgen kallas blå." (sagt samtidigt som man pekar på en tröja)**
 - i) "En hund är ett däggdjur som ofta hålls som husdjur."
 - j) "I det här sammanhanget betyder 'familj' alla som bor i samma hushåll."
 - k) "Kärlek är det som de två personerna känner för varandra." (sagt medan man visar en bild)
 - l) "Socialismen är en ideologi som värnar om de svaga i samhället."
2. Använd den angivna typen av definition när du definierar begreppet.
 - a) Ge en **lexikalisk definition** av: *bil*
 - b) Ge en **lexikalisk definition** av: *elev*
 - c) Ge en **stipulativ definition** av: *fattig*
 - d) Ge en **stipulativ definition** av: *spelberoende*
 - e) Ge en **persuasiv definition** av: *demokrati*
 - f) Ge en **persuasiv definition** av: *miljöaktivism*
 - g) Ge en **ostensiv definition** av: *vänskap*
 - h) Ge en **ostensiv definition** av: *kärlek*
 - i) Välj ett vardagsföremål och ge en **lexikalisk definition**
 - j) Välj ett begrepp från skolan och ge en **stipulativ definition**
 - k) Välj ett politiskt begrepp och ge en **persuasiv definition**

3. Diskutera följande frågor.

- a) Varför är det viktigt att vara tydlig med vilken typ av definition man använder i filosofi?
- b) Kan persuasiva definitioner vara problematiska? Varför/varför inte?
- c) Kan en definition vara både lexikalisk och stipulativ? Ge ett eller flera exempel.
- d) Beskriv och diskutera hur en definition av ett begrepp kan påverka hur man ser på begreppet
- e) Finns det situationer där stipulativa definitioner är nödvändiga? Ge exempel.
- f) Är det möjligt att ge helt neutrala definitioner? Diskutera.

4. Läs följande scenarion

- a) På klassrådet tar Joakim upp att det varit stökigt på lektionerna. Han säger:
“Vi behöver mer disciplin i klassrummet.”

Direkt räcker Leo upp handen:

- *“Äntligen! Folk måste skärpa sig och följa regler.”*

Maja reagerar starkt:

- *“Jag tänker inte gå med på militärfasoner. Vi är inga robotar.”*

Leo svarar:

- *“Det är typiskt, så fort man vill ha ordning så blir man kallad diktator.”*

Maja svarar:

- *“Och så fort man vill ha frihet så blir man kallad ansvarslös.”*

Stämningen blir spänd. Flera elever väljer att vara tysta. Diskussionen låser sig.

Vad är problemet med följande scenario? Diskutera hur kan man komma ifrån problemet?

- b) Under en lektion om demokrati säger läraren att yttrandefrihet är en grundläggande rättighet. Diskussionen öppnas för frågor.

Noah säger:

– *“Yttrandefrihet betyder att man får säga vad man vill.”*

Amina svarar:

– *“Nej, yttrandefrihet handlar om ansvar. Man får inte såra eller kränka andra.”*

Noah blir irriterad:

– *“Men då är det ju inte yttrandefrihet på riktigt.”*

Amina svarar:

– *“Det är precis sån där inställning som förstör samhället.”*

Flera elever blandar sig i. Någon säger att “yttrandefrihet är helig”, en annan säger att “yttrandefrihet bara gynnar hat”. Diskussionen blir snabbt högljudd och känsloladdad. Flera elever börjar prata förbi varandra.

Vad är problemet med följande scenario? Diskutera hur kan man undvika en sådan situation.

- c) Kan du komma på ett eget exempel på ett scenario där det kan uppstå problem på grund av hur man definierar olika begrepp?

Sanningsteori

1. En forskare säger:

“Teorin är sann eftersom den stämmer med våra observationer i verkligheten.”

Vilken sanningsteori används?

2. En matematiker säger:

“Påståendet är sant eftersom det följer logiskt ur våra axiomer.”

Vilken sanningsteori används?

3. En läkare säger:

“Den här behandlingen är sann i praktiken – den fungerar på patienterna.”

Vilken sanningsteori används?

4. En journalist säger:

“Uppgiften är sann eftersom den kan bekräftas av flera oberoende källor.”

Vilken sanningsteori ligger närmast?

5. En ingenjör säger:

“Modellen är sann så länge den går att använda för att lösa problem.”

Vilken sanningsteori uttrycks här?

Språkliga satser

1. Bestäm vilken typ av sats (deskriptiv, expressiva, preskriptiva) som följande påståenden är.

- a) "Stockholm är Sveriges huvudstad."
- b) "Vilket tråkigt väder!"
- c) "Du borde plugga mer inför provet."
- d) "Människor är flockdjur."
- e) "Det där var en fantastisk film."
- f) "Stäng dörren."
- g) "Jorden kretsar runt solen."
- h) "Det är fel att ljuga."
- i) "Ät mer grönsaker."
- j) "Katter är bättre än hundar."
- k) "Vatten kokar vid 100 grader Celsius (vid normalt tryck)."
- l) "Fy vad äckligt."
- m) "Man ska respektera sina föräldrar."
- n) "Sverige är ett land i Europa."
- o) "Det här är den bästa låten någonsin."
- p) "Du får inte använda mobilen på lektionen."
- q) "Människan har två lungor."
- r) "Skolan är onödigt stressande."
- s) "Gör klart uppgiften innan du går."
- t) "Demokrati är ett rättvist system."

2. Reflektera kring och besvara följande diskussionsfrågor

- a) Kan två personer vara oense trots att de båda har "rätt" – beroende på vilken sanningsteori de använder? Resonera med exempel.
- b) I vardagen blandar vi ofta fakta och åsikter.
Varför kan detta skapa missförstånd eller konflikter?

- c) Varför är det viktigt att skilja mellan deskriptiva och värderande påståenden i politiska debatter?
- d) Om en debattör i en diskussion säger ”Vi måste göra något åt miljön, det är bara fakta” vad är problemet med en sådan sägning?
- e) Hur kan preskriptiva satser (uppmaningar) förkläs som fakta i politik, reklam eller sociala medier? Ge exempel och diskutera varför detta kan vara problematiskt.
- f) Tycker du att det är viktigare att något är sant eller att det fungerar i praktiken? Diskutera skillnaden mellan korrespondensteori och pragmatisk sanningsteori utifrån egna exempel.
- g) Humes lag (namngetts efter den skotska filosofen David Hume) säger att man aldrig logiskt kan härleda ett är till ett bör till exempel ”Djuren är lidande i djurindustrin. Därför bör vi sluta med djurindustrin”. Hume menade att detta var problematiskt. Diskutera hur David Hume skulle kunna resonerat kring detta utifrån språkliga satser.

3. Diskutera följande scenario

- a) Under en lektion om vetenskap och samhälle kommer ämnet vaccination upp. Läraren nämner att vaccination har minskat spridningen av flera allvarliga sjukdomar.

Elin säger:

– *“Vacciner är farliga, man stoppar ju kemikalier i kroppen.”*

Oskar svarar:

– *“Det där stämmer inte, vacciner är säkra och effektiva.”*

Elin kontrar:

– *“Jag tycker det är fel att tvinga människor till sånt.”*

Oskar svarar:

– *“Men det är ju bevisat att det fungerar; annars hade man inte använt det.”*

Nu börjar flera elever prata samtidigt. Någon säger: *“Det är äckligt.”*

En annan säger: *“Man borde få bestämma själv.”*

En tredje säger: *“Statistiken visar tydligt...”*

Stämningen blir rörig. Några elever pratar om fakta, andra om känslor, andra om vad man borde göra.

Förklara och diskutera vad som händer i den här situationen, varför det blir fel? Resonera också kring hur man kan undvika dessa typer av situationer.

- b) På TikTok lägger en influencer upp en video där hen säger:
“Klimatkrisen är överdriven. Jorden har alltid förändrats.”

I kommentarsfältet skriver någon:

“Det där är helt fel, forskningen visar tydligt att människan påverkar klimatet.”

En annan svarar:

“Det spelar ingen roll, vi måste rädda planeten!”

En tredje skriver:

“Politikerna förstör ekonomin med sin klimatpanik.”

Influencern svarar:

“Jag bryr mig om verkligheten, inte om domedagsprofetior.”

Diskussionen eskalerar snabbt. Människor anklagar varandra för att vara okunniga, hjärntvättade eller egoistiska. Ingen verkar längre lyssna på vad någon annan faktiskt säger.

Förklara och diskutera vad som händer i den här situationen, varför det blir fel? Resonera också kring hur man kan undvika dessa typer av situationer.

- c) Kan du komma på ett eget scenario där språkliga satser och sanningsteorier kan skapa problem?

Argument – Dekduktiva och induktiva argument

1. Identifiera om följande argument är deduktiva eller induktiva

- a) P₁: Joakim är 14 år
P₂: Alla fjortonåringar är tonåringar
S: Joakim är en tonåring
- b) P₁: Joakim läser böcker
P₂: Alla som läser böcker är smarta
S: Joakim är smart
- c) P₁: Joakim åt smörgås till frukost i fredags
P₂: Joakim åt smörgås till frukost i lördags
S: Joakim åt smörgås till frukost i söndags
- d) P₁: Alla grisar äter äpple
P₂: Joakim äter inte äpple
S: Joakim är inte en gris

- e) P₁: Första eleven gjorde läxan
P₂: Andra eleven gjorde läxan
P₃: Tredje eleven gjorde läxan
S: Fjärde eleven gjorde läxan
- f) P₁: Joakim klara inte att lyfta 100 kg för 20 minuter sen
P₂: Joakim klara inte att lyfta 100 kg för 10 minuter sen
S: Joakim klara inte att lyfta 100 kg nu
2. Läs igenom följande argument. Det finns ett eller flera problem med respektive argument. Identifiera vad problemet med hjälp av de filosofiska begreppen vi lärt oss
- a) P₁: Björnar äter kött
P₂: Hajar äter kött
P₃: Lejon äter kött
S: Alla djur äter kött
- b) P₁: Ryssland är världens till ytan största land
P₂: Landet med störst yta har mest makt
S: Ryssland har mest makt
- c) P₁: Jorden är rund
P₂: Sverige ligger i Europa
S: Älgen är ett däggdjur
- d) P₁: Joakim jobbar som lärare
P₂: En bra lärare ger goda kunskaper
S: Joakim ger goda kunskaper
- e) P₁: Europa har större befolkning än Asien
P₂: Europa har större befolkning än Afrika
P₃: Europa har större befolkning än Nordamerika
S: Europa har större befolkning än Australien
- f) P₁: Äpplen är farliga
P₂: Du ska inte äta saker som är farliga
S: Du ska inte äta äpplen
- g) P₁: I Tyskland talar man tyska
P₂: I Schweiz talar man tyska
S: I Frankrike talar man franska

- h) P₁: Brottslingen dödade offer 1
P₂: Brottslingen dödade offer 2
S: Brottslingen dödade offer 3
3. Vilka av följande argument är sunda argument? Motivera!
- a) P₁: Joakim är människa
P₂: Alla människor är dödliga
S: Joakim är dödlig
- b) P₁: Stockholm är Sveriges största stad
P₂: Moskva är större än Stockholm
S: Moskva ligger inte i Sverige
- c) P₁: Joakim är en fisk
P₂: Alla fiskar kan flyga
S: Joakim kan flyga
- d) P₁: Alla människor behöver en gemenskap
P₂: Joakim är en människa
S: Joakim behöver en gemenskap
4. Lägga till en premiss i följande argument för att argumentet ska vara logiskt giltigt
- a) P₁: Alla fåglar kan flyga
P₂: **Fyll i premiss**
S: Strutsen kan flyga
- b) P₁: Filosofi är kul
P₂: **Fyll i premiss**
S: Du bör läsa filosofi
- c) P₁: Cykla är farligt
P₂: **Fyll i premiss**
S: Du bör använda hjälm när du cyklar
- d) P₁: Lundabor är smarta
P₂: **Fyll i premiss**
S: Lundabor äter broccoli

5. Ge exempel på två eller fler premisser så man kan anse att följande induktiva argument är starkt utifrån följande slutsatser

- a) Slutsats: *Ungdomar behöver gå och lägga sig tidigare*
- b) Slutsats: *Vi bör ge barn vaccin*
- c) Slutsats: *Den här restaurangen är bra*
- d) Slutsats: *Bussen kommer vara sen imorgon*
- e) Slutsats: *Den här filmen kommer bli populär*

6. Sätt upp två eller fler premisser som logiskt leder till följande slutsatser

- a) Sverige är världens bästa land
- b) Vi ska akta oss för zombies
- c) Du bör äta upp din spenat
- d) Älgen har två ben
- e) Vi bör äta mer grönsaker

7. Reflektera kring och besvara följande diskussionsfrågor

- a) I vardagligt språk säger vi ofta ”det där är inget bra argument” när vi egentligen menar ”jag håller inte med”. Varför är det viktigt att skilja mellan att ogilla en åsikt och att kritisera ett arguments struktur?
- b) Vilka olika delar av ett argument kan du kritisera för att synliggöra svagheter i argumenten?
- c) För induktiva argument, vilka typer av premisser i förhållande till slutsatsen gör argumentet starkt? Med andra ord, vilka krav har vi på premisser för induktiva argument?
- d) Kan man ifrågasätta ett deduktivt argument som är sunt?
- e) Tänk på ett politiskt eller moraliskt påstående (t.ex. om klimat, skola, straff, djur). Vilka premisser ligger bakom, och är de sakpåståenden eller värdepåståenden? Hur påverkar detta slutsatsens styrka?

Argumentationsanalys

1. Identifiera vilka teser följande kortare texter har

- a) "Många elever upplever stress och prestationsångest i dagens skola. Lärarna försöker ofta täcka mycket material på kort tid, vilket gör att det blir mindre tid för djup förståelse. Dessutom uppmuntras standardiserade prov ofta framför kreativt arbete, vilket kan göra att eleverna inte får möjlighet att utveckla sina egna idéer fullt ut. Om elever istället fick mer tid för kreativa projekt och problemlösning skulle de kunna lära sig mer effektivt och samtidigt känna sig mer motiverade."
- b) "Vi ser dagligen nyheter om hur plasten fyller våra hav och hotar djurlivet. Sköldpaddor fastnar i plastpåsar och fåglar sväljer små plastpartiklar som förorenar deras kroppar. Samtidigt kan konsumenter ofta välja mellan engångsartiklar och mer hållbara alternativ. Genom att minska vår användning av engångsplast kan vi inte bara skydda djuren utan också bidra till renare miljöer för framtida generationer."
- c) "Många undervärderar vikten av sömn. Det är lätt att skjuta upp sänggången för att arbeta, studera eller scrolla på telefonen, men konsekvenserna blir snabbt tydliga. Trötthet leder till sämre koncentration, ökad stress och större risk för sjukdomar. Forskning visar att personer som regelbundet sover tillräckligt får bättre hälsa, både fysiskt och psykiskt. För att må bra och fungera optimalt bör man därför prioritera en ordentlig natts sömn."
- d) "Sociala medier används av miljontals människor varje dag, men många upplever att det kan leda till stress, oro och dåligt självförtroende. Jämförelser med andra och ständig notifikationsström kan göra det svårt att koppla av. Genom att begränsa användningen och ta pauser kan vi minska negativa effekter och istället använda tekniken på ett mer balanserat sätt."
- e) "Många människor känner sig stressade och pressade i vardagen, ofta på grund av höga krav från arbete eller skola. Studier visar att mindfulness och meditation kan hjälpa oss att bli mer närvarande och hantera stress bättre. Genom att regelbundet träna på att vara medvetet närvarande kan vi förbättra vårt psykiska välmående och leva ett mer balanserat liv."

2. Identifiera implicita premisser för följande argument

- a) Joakim läser inte tråkiga böcker. Han kommer alltså inte läsa filosofiboken.
- b) Om du värnar om klimatet, köp inte då en bensinbil.
- c) Joakim studerar flitigt varje kväll. Därför kommer han med största sannolikhet få höga betyg i filosofi.

- d) Japan har världens bästa mat, du bör åka till Japan.
 - e) Barn ska vara glada, ge barnen godis.
3. Identifiera ett eller flera argument som styrker tesen för följande texter – Bestäm argumenten hållbarhet och relevans i förhållande till tesen
- a) Läxor gör elever mer ansvarstagande eftersom de måste planera sin tid själva. Dessutom har de flesta framgångsrika människor haft läxor när de var små. Många elever tycker också att läxor är tråkiga, vilket visar att de är viktiga. Därför borde alla elever ha mycket läxor.
 - b) När elever arbetar i grupp lär de sig att samarbeta, lyssna på andra och ta ansvar för sin del av uppgiften. I arbetslivet krävs samarbete, och skolan ska förbereda elever för framtiden. Därför är grupparbete ett effektivt sätt att utveckla ansvars känsla.
 - c) Energidryck ger snabb energi, vilket gör att elever orkar koncentrera sig längre. Dessutom är burkarna ofta färgglada och coola, vilket gör skolan roligare. Många kända youtubers dricker energidryck, och de är populära. Därför är energidryck bra för elevernas ork i skolan.
 - d) Mobiltelefoner stör koncentrationen i klassrummet och gör att elever tappat fokus. När notiser plingar tänker man mer på sociala medier än på undervisningen. Skolor som infört mobilförbud har fått lugnare lektioner och mer arbetsro. Därför leder mobilförbud till bättre studieresultat.
4. Identifiera vilket argumentationsfel som följande argument begår
- a) “Alla i klassen tycker att den här filmen är bra, alltså måste den vara bra.”
 - b) “Du kan inte lita på hennes åsikt om politik – hon är ju bara 17.”
 - c) “Efter att vi bytte rektor har resultaten blivit sämre. Alltså är rektorn orsaken till problemen.”
 - d) “Det finns inga bevis för att spöken inte finns. Alltså finns de.”
 - e) “Den här dieten fungerar, för en känd influencer använder den.”
 - f) “Du säger att skolan borde förändras, men du fuskar ju själv ibland – alltså har du fel.”
 - g) “Alla jag känner röstar på det här partiet, så det är det bästa alternativet.”

- h) "Min tränare säger att den här metoden är bäst, så den är det."
- i) "Sedan vi började med grupparbete har stämningen blivit sämre. Alltså är grupparbete dåligt."
- j) "Det finns inga bevis för att den här energidrycken är farlig, alltså är den ofarlig."
- k) "Han kan inte ha rätt om klimatet – han kör ju en stor bil."
- l) "Demokrati är det bästa systemet, för det är det bästa systemet."
- m) "Alla på TikTok säger att den här produkten funkar, så den gör det."
- n) "Efter att vi införde mobilförbud ökade frånvaron. Alltså orsakar mobilförbudet frånvaron."
- o) "Du kan inte ta henne på allvar i den här frågan – hon är ju feminist."
- p) "Det här argumentet är fel, för personen som säger det är helt galen."
- q) "Om Gud inte fanns skulle någon ha bevisat det. Alltså finns Gud."
- r) "Alla i min kompisgrupp tycker att läraren är dålig, alltså är hon dålig."
- s) "Skolan är dålig eftersom den inte är bra."

5. Nedan följer ett antal lite längre texter. Läs igenom texterna och identifiera tesen, identifiera vilka argument som skribenten för fram för sin tes. Resonera kring eventuella argumentationsfel. Gör en bedömning om skribenten ger en god anledning att stödja tesen genom att granska argumenten

- a) Alla elever upplever matematik som det svåraste och mest stressande ämnet i skolan. Därför borde matematik vara frivilligt på gymnasiet. Om elever själva får välja bort matematiken minskar stressen, vilket i sin tur leder till bättre psykisk hälsa. Joakim i 2B berättar att han ofta har ont i magen inför matteprov och att detta påverkar hans motivation i alla andra ämnen. Det visar tydligt att matematiken gör mer skada än nytta.

Dessutom använder de flesta ändå inte avancerad matematik i sina framtida yrken. En blivande frisör, konstnär eller journalist har sällan nytta av algebra eller derivator. Det är därför slöseri med tid att tvinga alla att läsa matematik. Tiden skulle kunna användas till mer kreativa eller praktiska ämnen där eleverna faktiskt lyckas.

Vissa menar att matematik tränar logiskt tänkande, men det finns många andra sätt att utveckla logik, till exempel genom schack, programmering eller filosofi. Därför finns det inget starkt skäl att hålla fast vid matematik som obligatoriskt ämne. Om skolan verkligen vill att elever ska må bra och lyckas, borde de få välja bort matematik helt.

- b) I dagens skola använder nästan alla elever miniräknare, appar och AI för att lösa uppgifter, särskilt i matematik. Detta gör att elever slutar tänka själva. När man alltid kan googla ett svar behöver man inte anstränga sig, och då utvecklas inte hjärnan. Därför borde digitala hjälpmedel förbjudas i klassrummet.

Förr i tiden, när man räknade för hand, lärde sig elever grunderna ordentligt. Nu trycker man bara in siffror och får svaret direkt. Det leder till att elever blir lata och okunniga. En lärare berättade att hans elever inte ens kan huvudräkning längre, vilket visar att tekniken förstör kunskapen.

Dessutom distraherar digitala verktyg. Elever säger att de ska räkna, men egentligen sitter de på sociala medier. Om skolan verkligen vill ha koncentrerade och kunniga elever måste tekniken bort.

Vissa hävdar att digitala verktyg förbereder elever för framtiden, men framtiden kräver människor som kan tänka, inte maskiner som trycker på knappar. Därför är det uppenbart att tekniken gör mer skada än nytta i undervisningen.

Facit eller kommentarer

Definitioner

1. Ange om definitionen är lexikalisk, stipulativ, persuasiv eller ostensiv.

- a) stipulativ
- b) lexikalisk
- c) ostensiv
- d) persuasiv
- e) stipulativ
- f) lexikalisk
- g) persuasiv
- h) ostensiv
- i) lexikalisk
- j) stipulativ
- k) ostensiv
- l) persuasiv

2. a) **Lexikalisk definition av: bil**

Bil: ett motordrivet fordon med fyra hjul som används för att transportera människor eller gods på väg.

b) **Lexikalisk definition av: elev**

Elev: en person som deltar i undervisning vid en skola eller utbildningsinstitution.

c) **Stipulativ definition av: fattig**

Fattig: en person som har mindre än 100 kronor kvar per dag efter att nödvändiga utgifter är betalda.

d) **Stipulativ definition av: spelberoende**

Spelberoende: en person som spelar datorspel mer än 5 timmar per dag och prioriterar bort skola, arbete eller sociala relationer på grund av spelandet.

e) **Persuasiv definition av: demokrati**

Demokrati: ett rättvist och humant styrelseskick där folket får makt att bestämma över sina egna liv.

f) **Persuasiv definition av: miljöaktivism**

Miljöaktivism: modigt och ansvarstagande engagemang för att skydda vår planet från girighet och förstörelse.

g) **Ostensiv definition av: vänskap**

Vänskap: att peka på två personer som skrattar tillsammans, hjälper varandra och umgås frivilligt och säga "Det där är vänskap."

h) **Ostensiv definition av: kärlek**

Kärlek: att peka på någon som tröstar en ledsen person, håller någon i handen eller offrar sin egen tid för någon annan och säga "Så där ser kärlek ut."

i) **Vardagsföremål – lexikalisk definition (stol)**

Stol: en möbel avsedd för en person att sitta på, vanligtvis med ben, sits och ryggstöd.

j) Begrepp från skolan – stipulativ definition (studiero)

Studiero: i detta sammanhang betyder studiero att det är tyst i klassrummet, mobilerna är undanlagda och alla arbetar med sin uppgift.

k) Politiskt begrepp – persuasiv definition (skatt)

Skatt: ett solidariskt bidrag där alla hjälper till att bygga ett tryggt och rättvist samhälle.

Sanningsteori

1. Korresondensteori
2. Koherensteori
3. Pragmatisk sanningsteori
4. Korresondensteori / koherenstoeri
5. Pragmatisk sanningsteori

Språkliga satser

1.
 - a) deskriptiv
 - b) expressiv
 - c) preskriptiv
 - d) deskriptiv
 - e) expressiv
 - f) preskriptiv
 - g) deskriptiv
 - h) preskriptiv
 - i) preskriptiv
 - j) expressiv
 - k) deskriptiv
 - l) expressiv
 - m) preskriptiv
 - n) deskriptiv
 - o) expressiv
 - p) preskriptiv
 - q) deskriptiv
 - r) expressiv
 - s) preskriptiv
 - t) expressiv

Argument – Deduktiva och induktiva argument

1. a) deduktiv
b) deduktiv (men osund)
c) induktiv
d) deduktiv
e) induktiv
f) induktiv
2. a) Det är svårt att generalisera till alla djur efter tre observationer från olika djur
b) Premiss P_2 är lite tveksam om den stämmer
c) Sanna premisser men de har inget med varandra att göra – alltså inte logiskt giltigt
d) Inte logiskt giltigt, saknas en premiss om att Joakim är en bra lärare
e) Vissa premisser och inte sanna och inte logiskt giltigt
f) P_1 är inte sant
g) Slutsatsen följer inte av premisserna – inte logiskt giltigt
h) Svårt att generalisera att brottslingen dödade alla offer. Kanske, men det är inte säkert
2. a) **Ja** – giltigt + sanna premisser
b) **Ja**
c) **Nej** – falska premisser
d) **Ja/Nej** – Svårt att avgöra om P_1 stämmer
3. a) Alla strutsar är fåglar
b) Man bör göra det som är kul
c) Man bör skydda sig mot farliga saker
d) Alla som är smarta äter broccoli

Argumentationsanalys

1. a) Skolan bör ge mer utrymme för kreativt lärande
b) Vi bör minska användningen av engångsplast
c) Man bör prioritera sömn
d) Vi bör begränsa användningen av sociala medier
e) Mindfulness förbättrar välmående
2. a) Man läser inte tråkiga böcker frivilligt
b) Klimatvänliga val är moraliskt rätt
c) Flit leder till goda resultat
d) Man bör resa dit maten är bäst
e) Glada barn är bra barn

4. a) majoritetsargument
b) karaktärsargument
c) post hoc
d) okunskapsargument
e) auktoritetsargument
f) logiskt felslut
g) majoritetsargument
h) auktoritetsargument
i) post hoc
j) okunskapsargument
k) karaktärsargument
l) cirkelargument
m) majoritetsargument
o) post hoc
p) karaktärsargument
q) karaktärsargument
r) okunskapsargument
s) majoritetsargument
t) cirkelargument